

ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASININ, CEZA İHBARNAMESİ AŞAMASINDA DAVA AÇILMAYIP, ÖDEME EMRİ AŞAMASINDA DAVA KONUSU EDİLMESİ VE BİR EMSAL KARAR

Mustafa Alpaslan

Dr., S.M.M.M / Türkiye, email: m.alpaslan@windowsslive.com

Bilindiği gibi özel usulsüzlük cezalarına karşı ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde ilgili vergi mahkemesi nezdinde vergi iptal davası açılması zorunludur. Ancak belli bazı durumlarda vergi ve ceza ihbarnamesine karşı 30 günlük dava açma süresini kaybeden mükelleflerin ödeme emri aşamasında hukuka aykırı ceza için dava açıp, açmayacağı konusunda uygulamada bazı tereddütler yaşanmaktadır.

Ödeme emrine karşı dava açma süresi 15 gün olmasına karşılık, vergi ve ceza ihbarnamesi aşamasında dava açma süresi 30 gün olarak bilinmektedir. Somut bir olayda vergi ve ceza ihbarnamesine karşı 30 günlük süresi içerisinde dava açma süresini kaybeden bir mükellef ödeme emri aşamasında ödeme emri iptali için 15 günlük süre içerisinde dava açmıştır.

Yaşanan somut bir olayda, ihbarname aşamasında dava açılmayarak, daha sonra ödeme emri aşamasında dava konusu yapılan özel usulsüzlük cezasına karşı vergi mahkemesi tarafından verilen yürütme durdurma kararının gerekçesi aşağıda olduğu gibidir.

Citation/Atf: ALPASLAN, M. (2025). ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASININ, CEZA İHBARNAMESİ AŞAMASINDA DAVA AÇILMAYIP, ÖDEME EMRİ AŞAMASINDA DAVA KONUSU EDİLMESİ VE BİR EMSAL KARAR. İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ. 8(2): 256-57.

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Mustafa Alpaslan
E-mail: m.alpaslan@windowsslive.com

Bu çalışma, Creative Commons Atf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

“Somut olayda kendisine özel usulsüzlük cezası kesilen bir mükellefin cezanın dayanağı olan 213 sayılı VUK mad. 353/8 hükmüne göre, hangi hallerde özel usulsüzlük cezası kesileceğinin açık olarak düzenlendiği, buna göre bildirim görevinin tamamen veya kısmen yerine getirilmemesi hallerinin özel usulsüzlük cezasını gerektireceği vurgulandığı halde, bildirim görevinin geç yerine getirilmesi konusunda bir düzenlemeye yer verilmediği görülmekle, vergi incelemesinde tespit edilen fiilin özel usulsüzlük cezası kesilmesi dair koşulları düzenleyen maddede belirtilen fiillerden olmadığı ve bildirim görevinin geç yerine getirilmesi fiilinin yorum yoluyla bildirim görevinin kısmen yerine getirilmemesi olarak değerlendirilemeyeceği dikkate alındığında, cezayı gerektiren fiilin tüm unsurları tamam olmadan faile ceza verilemeyeceği yolundaki Genel Ceza Hukuku ilkesinin varsayım ya da kıyas yoluyla ceza tayinine olanak tanımaması nedeni ile, davacı adına Dönemi için 213 sayılı VUK mad. 353/8 hükmü uyarınca kesilen TL özel usulsüzlük cezasında hukuka uyarlılık bulunmamakta ve kesilen cezaya karşı her ne kadar davacı şirket tarafından ihbarname aşamasında dava açılmışsa da, özel usulsüzlük cezasının kesilmesine neden olan fiilleri işlediği davalı idarece ispat edilemeyen davacı mükellef iddiaları “Böyle bir borcum yoktur” kuralı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden, davacı mükellef adına düzenlenen ödeme emrinde yasal isabet bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, dava konusu ödeme emri ile ilgili takip işlemlerine devam edilmesi durumunda, davacının ekonomik olarak zora düşeceği açık olduğundan, olayda açıkça hukuka aykırılık ve telafisi güç veya olanaksız zarar koşullarının birlikte gerçekleştiği görülmüş olup, anılan ödeme emrinin yürütmesinin durdurulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan sebeplerle; yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne, dava konusu ödeme emrinin 2577 sayılı İYUK mad. 27/2 mad. uyarınca teminat aranmaksızın yürütmesinin durdurulmasına”[1]

Sonuç olarak, vergi yargısında ihbarname aşamasında dava açılmayıp, daha sonra ödeme emri aşamasında dava konusu edilen hukuka aykırı ödeme emri yukarıdaki şekilde yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir. Benzeri bir olay nedeni ile de ihbarname aşamasında dava konusu yapılan özel usulsüzlük cezası ver-

gi mahkemesi sürecinde tarhiyatın iptaline karar verilmiştir. [2]

Yine yaşanan yakın tarihli bir olayda 2024 yılına ilişkin Özel Usulsüzlük Cezasının tahsili için düzenlenen tarihli ödeme emrine karşı açılan bir dava, ihbarname aşamasında süresi geçmiş olduğu iddiasıyla davanın reddine karar verilmiştir. Daha sonra istinaf aşamasında aynı dava aşağıdaki gerekçelerle Vergi Mahkemesi Kararı’nın kaldırılarak istinaf başvurusunun kabulüne karar verilerek söz konusu Özel Usulsüzlük Cezası’nı içeren Ödeme Emri iptal edilmiştir. Kararın gerekçesi aşağıda olduğu gibidir:

“Hukuken mevcut olmayan bir alacağın vadesinde ödenmediğinden söz edilemez. Dolayısıyla vadesinde ödenmediğinden bahisle ödeme emri ile istenebilmesi için öncelikle bir alacağın bulunması, bu alacağın da kamu alacağı olması gerekir. Kamu alacağının hukuken doğması özel kanunda düzenlenen kurallara uygun olarak bu kamu alacağını konu edinen işlem tesisi ve bu işlemin de usulüne uygun olarak ilgilisine duyurulması ile olur.

Vergi hukukunda borç doğuran, daha doğrusu kamu alacağına hukuki varlık kazandıran işlemlerin tarh ve ceza kesme işlemleri ile kimi hallerde tahakkuk işlemleridir. İçerdiği hukuka aykırılık nedeniyle yok hükmünde sayılması gereken vergilendirme işlemlerinin tebliği de ortada borç doğuran işlemin bulunmaması gibi sonuç doğurur. Bu halde de ödeme emri sebep unsuru yönünden hukuka aykırı doğmuş olur.” Şeklinde gerekçeyle söz konusu Özel Usulsüzlük Cezası Ödeme Emri aşamasında iptal edilmiştir(3).

[1] Bkz: İzmir 4. Vergi Mahkemesinin YD Kararı E:2021/1422

[2] Bkz: İzmir 4. Vergi Mahkemesi Kararı 22.01.2020 gün ve E:2019/1530-K:2020/74

[3] Bkz: İzmir Bölge İdare Mahkemesi 3. Vergi Dava Dairesi 02.07.2025 E:2025/641-K:2025/728